

JOHANNES

1:1-9

Steve Gregg bespreekt de proloog van het Johannesevangelie als een theologische duiding van het leven van Christus.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/johannes/1-1-9

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Introductie en voorlezing van Johannes 1:1-9	2 min	4
2	De proloog als theologische interpretatie	2 min	6
3	Christus' eeuwige oorsprong (Micha 5:2)	2 min	6
4	Waarom Johannes voor 'het Woord' koos	2 min	7
5	Logos in Openbaring en de Griekse filosofie	3 min	9
6	Heraclitus en de Griekse Logos-traditie	2 min	10
7	Filo van Alexandrië en de Logos	2 min	11
8	Paulus en de onbekende God als parallel	2 min	12
9	Het Woord in de Hebreeuwse Schriften	4 min	13
10	Nicea, Arius en de leer van de Drie-eenheid	3 min	15
11	Is Jezus 'Zoon' vóór de menswording?	2 min	16
12	De paradox: het Woord was bij God én was God	2 min	17
13	Analogie: woorden als uitdrukking van gedachten	2 min	18
14	Chronologische structuur van de proloog	2 min	19

15	Het Woord tabernakelde: Gods aanwezigheid	5 min	20
16	De goudvis-illustratie: Gods vinger in de wereld	4 min	22
17	De Drie-eenheid vergeleken met limonade	4 min	24
18	Het Woord als openbaring van de Vader	2 min	26
19	Schepping door het Woord (Kolossenzen 1)	3 min	27
20	Licht en leven vanaf de schepping tot Kaïn	2 min	29
21	Johannes de Doper in de proloog	6 min	31
22	Terug naar vers 9: licht voor ieder mens	2 min	34
23	Licht voor de heidenen en het geweten	5 min	35
24	Geloof toegerekend als gerechtigheid	2 min	38
25	Oordeel: liefde voor duisternis of licht	5 min	39
	Om verder te lezen		41

1

Introductie en voorlezing van Johannes 1:1-9

Laten we naar Johannes hoofdstuk 1 kijken.

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God. Dit was in het begin bij God. Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder dit Woord is geen ding gemaakt dat gemaakt is. In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen. En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen. Er was een mens door God gezonden; zijn naam was Johannes. Hij kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden. Hij was het licht niet, maar was gezonden om van het licht te getuigen. Dit was het waarachtige licht, dat in de wereld komt en ieder mens verlicht. Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen. Maar allen die Hem aangenomen hebben, hun heeft Hij macht gegeven kinderen van God te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven; die niet uit bloed, niet uit de wil van vlees en ook niet uit de wil van een man, maar uit God geboren zijn. En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid. Johannes getuigt van Hem en heeft geroepen: Híj was het van Wie ik zei: Deze Die na mij komt, is vóór mij geworden, want Hij was er eerder dan ik. En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, en wel genade op genade. Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid zijn er door Jezus Christus gekomen. Niemand heeft ooit God gezien; de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is, Die heeft Hem ons verklaard.

JOHANNES 1:1-18

2

De proloog als theologische interpretatie

En deze verzen worden dan beschouwd als een proloog op het Evangelie van Johannes. Het verhaal begint pas echt verteld te worden, met daadwerkelijke historische details, in het volgende vers. We gaan niet naar het historische gedeelte kijken, maar naar wat we in de proloog zouden kunnen noemen: meer een theologische interpretatie van het leven van Christus. Want in de eerste achttien verzen geeft hij eigenlijk geen enkel historisch detail, behalve natuurlijk het feit van de menswording. Hij zegt dat het Woord vlees werd. Dat is natuurlijk een historische gebeurtenis. Maar er wordt geen enkel detail over het leven van Jezus gegeven. In plaats daarvan wordt de theologische betekenis van het leven van Jezus samengevat in deze achttien verzen. En dan beginnen de specifieke gebeurtenissen van Zijn leven verteld te worden.

Dus er zit hier diepe theologie in. En we zouden kunnen zeggen dat deze proloog het leven van Christus behandelt zoals geen andere passage in de Evangeliën dat doet. De andere Evangeliën zijn namelijk literaire behandelingen van het leven van Christus. Daarmee bedoelen we de gebeurtenissen van Zijn sterfelijke verblijf op aarde: de dingen die Hij deed, de historische gebeurtenissen in Zijn leven. Als ik je zou vragen om me over jouw levensverhaal te vertellen, zou je beginnen bij je jeugd en van daaruit verdergaan. Je zou gebeurtenissen uit je leven vertellen. Maar het leven van Christus is eigenlijk iets dat al bestond voordat er enige historische gebeurtenissen over Hem waren. In Hem was leven. In wie? In het Woord. En wanneer bestond Hij? In het begin. Het leven van Christus had geen begin. Het is niet simpelweg de optelsom van gebeurtenissen van een aards verblijf. Het leven van Christus is het leven van God, dat altijd heeft bestaan en dat ertoe kwam om voor een tijd op aarde te tabernakelen in het lichaam van een mens genaamd Jezus van Nazareth. Dat is wat Johannes ons vertelt.

3

Christus' eeuwige oorsprong (Micha 5:2)

En dus hebben we hier een theologische interpretatie van het leven van Christus. Ik weet zeker dat Johannes ons de details wil vertellen, de feiten, tenminste sommige daarvan, over de gebeurtenissen van Zijn leven die hij, Johannes, het voorrecht had

met eigen ogen te aanschouwen. Maar hij wil dat we eerst beseffen dat de gebeurtenissen van het leven van deze man een achtergrond hebben die teruggaat tot in de eeuwigheid. Zoals er staat in Micha hoofdstuk 5 en vers 2:

En u, Betlehem-Efratha, al bent u klein om te zijn onder de duizenden van Juda, uit u zal Mij voortkomen Die een Heerser zal zijn in Israël. Zijn oorsprongen zijn van oudsher, van eeuwige dagen af.

MICHA 5:2

Er staat over Jezus, die geboren zou worden in Bethlehem, dat Zijn werkelijke oorsprong niet in Bethlehem ligt. Zijn werkelijke voortkomen komt uit de eeuwigheid, zegt Micha hoofdstuk 5 en vers 2.

En dus vertelt Johannes ons daarover, en hij doet dat door de uitdrukking de *logos* te gebruiken, getranslitereerd L-O-G-O-S. De O is in beide gevallen de Griekse letter omikron, en niemand weet echt of het een lange O of een korte O is. Het is erg populair om het met een lange o te zeggen. Dat zou een correcte uitspraak kunnen zijn, maar veel Griekse geleerden denken dat het met een korte o hoort. Ik houd zelf de populaire uitspraak aan, dus het maakt eigenlijk niet uit. Voor het geval je het anders hebt horen uitspreken: niemand kent de werkelijke uitspraak, omdat niemand meer Oudgrieks spreekt. Zelfs mensen in Griekenland spreken geen Koinè-Grieks, de taal waarin het Nieuwe Testament geschreven is. Het is geen gesproken taal; het is een dode taal. Dus ik ga het woord *logos* gebruiken, en dit is de term die hier vertaald is met onze Nederlandse uitdrukking, het Woord. Achter de uitdrukking het Woord zit de Griekse term *logos*.

4

Waarom Johannes voor 'het Woord' koos

En hoewel Johannes een andere uitdrukking voor Jezus had kunnen gebruiken, aangezien de Bijbel er zeker veel heeft, had hij kunnen zeggen: in het begin was de Zoon van God. In het begin was het Lam van God. Hij gebruikt die term immers verderop in hetzelfde hoofdstuk — in het begin was de tweede persoon van de

Godheid. Hij had allerlei uitdrukkingen kunnen gebruiken, maar hij koos met een bepaald doel voor deze term, het Woord. En Johannes is de enige schrijver in het Nieuwe Testament die die uitdrukking voor Jezus gebruikt. Maar hij doet dat wel in twee van zijn andere werken. Hij doet het in 1 Johannes hoofdstuk 1, waarvan de openingswoorden luiden:

Wat er was vanaf het begin, wat wij gehoord hebben, wat wij gezien hebben met onze ogen, wat wij aanschouwd hebben en onze handen getast hebben van het Woord des levens — want het leven is geopenbaard en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen u het eeuwige leven, dat bij de Vader was en aan ons is geopenbaard —

1 JOHANNES 1:1-2

Dit is dus hoe Johannes zijn eerste brief begint. Hij spreekt over het Woord, de Logos van het leven. Hier in Johannes hoofdstuk 1 zegt hij dat in Hem, dat wil zeggen in het Woord, leven was. En dat leven was het licht van de mensen, zegt hij. Dus dit idee dat het Woord een woord van leven is — als je het Woord ontvangt, ontvang je leven. Later, in 1 Johannes hoofdstuk 5, waar hij over Jezus spreekt als de Zoon, zegt hij dit:

En dit is het getuigenis, namelijk dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft; en dit leven is in Zijn Zoon. Wie de Zoon heeft, heeft het leven; wie de Zoon van God niet heeft, heeft het leven niet.

1 JOHANNES 5:11-12

Blijkbaar heeft hij het niet over biologisch leven, want dat soort leven hebben mensen wel. Zelfs dieren hebben dat soort leven. Dus iemand die de Zoon niet heeft, heeft wel een bepaald soort leven, maar niet het soort waar Johannes het over heeft — het soort dat in Christus is, het soort dat het leven van Christus is, dat al bestond voordat Hij een aardse omhulling had om Zichzelf in te openbaren. Dat leven van Christus wordt aan ons gegeven, en dat is wat Johannes zowel in zijn evangelie als in zijn brief gaat zeggen.

5

Logos in Openbaring en de Griekse filosofie

We zien dus dat Johannes de term logos hier gebruikt, en ook aan het begin van zijn eerste brief. Hij gebruikt het ook in Openbaring hoofdstuk 19. En de plaats waar het daar voorkomt, is in een visioen, dat naar ik meen ongeveer bij vers 11 begint, waar hij de hemel geopend ziet en iemand op een wit paard ziet komen. Er volgt een levendige beschrijving van hoe er een zwaard uit Zijn mond komt, en Hij slaat de naties met dit zwaard dat uit Zijn mond komt. En er staat:

En Hij was bekleed met een in bloed gedoopt bovenkleed, en Zijn Naam luidt: Het Woord van God.

OPENBARING 19:13

Dus hoewel niemand behalve Johannes deze uitdrukking in de Bijbel voor Jezus gebruikt, gebruikt Johannes haar wel vaak.

Ik zou willen suggereren dat Johannes dit concept van Jezus als het Woord heeft opgepikt uit de ervaring van dat visioen in Openbaring 19. Het was immers een visioen en een openbaring van God aan Johannes. En toen hij over die ruiter op het witte paard zei dat Zijn naam het Woord van God werd genoemd, denk ik dat dat waarschijnlijk de eerste keer was dat dit concept bij Johannes opkwam — Jezus, Hij is het Woord van God. En toen hij later het Evangelie van Johannes en de brieven van Johannes zou schrijven — wat ik aanneem, aangezien hij die later schreef — nam hij over wat hij aan inzicht had gekregen uit dat visioen en die openbaring, en zei hij: oh, Hij is het Woord van God. Dus, ik snap het.

En trouwens, toen Johannes de term logos gebruikte, gebeurde dat niet in een filosofisch, cultureel of welk ander vacuüm dan ook. Er is veel discussie geweest over waarom Jezus door Johannes de logos wordt genoemd. Nou, één reden zou natuurlijk kunnen zijn dat hij in dat visioen in Openbaring zag dat Zijn naam het Woord werd genoemd. Maar Openbaring noemde Hem ook het Lam. Waarom kiest Johannes hier logos als zijn voorkeursbenaming voor Christus?

Elke commentator zal je erop wijzen dat het woord *logos*, naast dat het een gewoon Grieks woord voor 'woord' is, een bredere lexicale betekenis heeft. Het betekenisbereik van het woord *logos* kan het idee omvatten van een uiting, een boodschap, van spraak, van rede, van logica — ons Engelse woord 'logic' komt van het woord *logos*. Het is dus een vrij breed betekenisbereik voor deze uitdrukking *logos*. Maar het had een filosofische geschiedenis op het moment dat Johannes het gebruikte.

6

Heraclitus en de Griekse Logos-traditie

Johannes bevond zich in zijn latere levensjaren in Efeze, zoals de kerkvaders ons vertellen, en alle geleerden zijn het erover eens — dat wil zeggen, allen die geloven dat Johannes dit boek schreef, geloven dat hij het vanuit Efeze schreef op zijn oude dag. En dat was geen Joodse cultuur; het was uiteraard een Grieks-Romeinse cultuur. Nu was in die Grieks-Romeinse cultuur dit woord *logos* een heel gangbaar woord geworden bij veel van de filosofen. Degene die het als eerste als filosofische term gebruikte, deed dat al vijf eeuwen voor Christus. Heraclitus werd soms beschouwd als de grondlegger van de westerse filosofie. Hij is de eerste bekende Griekse schrijver die geprobeerd heeft kennis samen te vatten in een systeem, een compleet denksysteem, en sommigen noemen hem de vader van de westerse filosofie. Maar het was Heraclitus die de term *logos* gebruikte voor de gedachte of de rede die achter alles zit, die door heel de werkelijkheid heen loopt.

Dat is een soort abstractie die New Agers misschien meer zouden waarderen dan westerse christenen, en dat kan best waar zijn. En ik zeg niet dat Johannes het gebruikte zoals Heraclitus dat deed, maar het punt is dat toen Johannes schreef aan dit heidense publiek — vermoedelijk christenen, hoewel hij aan het einde van zijn boek zegt dat hij dit geschreven heeft opdat mensen zouden geloven dat Jezus de Christus is

maar deze zijn beschreven, opdat u gelooft dat Jezus de Christus is, de Zoon van God, en opdat u, door te geloven, het leven zult hebben in Zijn Naam.

JOHANNES 20:31

Het is dus mogelijk dat hij het evangeliserend schreef voor niet-christenen in de Grieks-Romeinse wereld. Zij hadden al een reeks ideeën die verbonden waren met dit woord *logos*, omdat hun filosofen er al heel lang over spraken.

Na Heraclitus hadden de Stoïcijnen het idee verder ontwikkeld. Zij beschouwden het als de rede die door heel de werkelijkheid heen dringt, die alles ordent. De reden dat er orde en samenhang in de dingen is, komt volgens hen door dit beginsel van de *logos*, waarvan ik niet denk dat zij het met enige god verbonden, maar het was gewoon een onpersoonlijke kracht of intelligentie of wijsheid die alles doordrong.

7

Filo van Alexandrië en de Logos

Maar het begon een vorm aan te nemen waar christenen zich meer prettig bij zouden kunnen voelen, in de geschriften van een man genaamd Filo. Filo was geen christen. Hij was eigenlijk een Jood. Filo leefde in Alexandrië, Egypte, gelijktijdig met Christus en de apostelen, hoewel hij hen nooit gekend heeft en zij hem waarschijnlijk nooit gelezen hebben. Maar hij werd een zeer invloedrijke Joodse filosoof die de Hebreeuwse Schriften nam en probeerde ze relevant te maken voor het Griekse filosofische denken.

In Filo's geschriften gebruikte hij de term *logos* 1300 keer op verschillende manieren, maar voornamelijk sprak hij over de *logos* als de goddelijke rede. Hij meende dat mensen redelijk zijn omdat Gods goddelijke rede, de *logos*, ook in ons is. Dat Gods rationaliteit, Gods redelijkheid, Zijn *logos* is. En daardoor heeft Hij alles gemaakt. Filo zei zelfs: door de *logos* zijn alle dingen gemaakt.

Het is heel duidelijk dat Johannes' woorden enigszins die van Filo weerklinken. Hoewel Johannes Filo misschien nooit gelezen heeft, kan het ook zijn dat hij dat wel deed. Maar of hij hem nu gelezen had of niet, de ideeën van Filo waren invloedrijk in de Joodse filosofische gemeenschap. Joden waren over de hele wereld verspreid. Het is heel goed mogelijk dat Johannes hen tegenkwam en wist dat mensen op die manier over de *logos* spraken. Johannes zegt inderdaad sommige van dezelfde dingen over de *logos* als Filo. Aan de andere kant betekent dat niet dat Johannes de term op dezelfde manier gebruikte als zij.

8

Paulus en de onbekende God als parallel

Hij gebruikt de term misschien een beetje zoals Paulus de onbekende God in Athene benutte. Denk eraan: in Athene hadden ze veel heiligdommen voor veel goden, en op een daarvan stond: aan de onbekende god. En Paulus besloot, toen hij tot de Atheners predikte, om vanuit die culturele realiteit in Athene te springen: dat zij een heiligdom hadden voor een god waarvan zij zelf erkenden hem niet te kennen. En hij kon zeggen: ik ben hier om u te verkondigen en u te laten weten over de God die u onwetend aanbidt. Nu, of Paulus werkelijk geloofde dat zij Jahweh aanbaden met dat heiligdom, weten we niet. Maar hij zei wel: u beweert niet te weten wie deze God is, en toevallig ken ik er een die u niet kent. Dus ik ben hier om u over de onbekende God te vertellen. Dat wil zeggen, hij nam iets uit hun filosofische of religieuze cultuur en zag een manier om dat te verbinden met de boodschap die hij wilde geven.

Het is mogelijk dat Johannes, die heel goed wist hoe de Grieken over de logos dachten, beseftte dat voor het christelijke denken Jezus al die rollen vervult. Jezus was, voor Zijn geboorte op aarde, de goddelijke rede, de goddelijke wijsheid. Hij was degene door wie alle dingen gemaakt zijn, enzovoort. Dat betekent niet dat Johannes de Logos gelijkstelde aan al die concepten, maar eerder dat hij zei dat christenen hun eigen begrip hebben van wie die Logos zou zijn. Als je de Logos in die termen wilt beschrijven, weten wij wie Hij is.

En een van de dingen die Johannes doet, is dat hij de Logos personifieert, wat anderen niet deden. Hij verwijst naar de Logos als Hij. Meteen al vanaf het begin zegt vers 2: "Hij—" wie? De Logos. Niet 'het'. Dus terwijl de Grieken misschien een filosofische achtergrond hadden voor deze Logos, kunnen we op zijn hoogst zeggen dat Johannes daarop inspeelde en parallellen trok met wat zij al waardeerden als het middel waardoor het universum geschapen werd. Hij zei: in onze theologie past Jezus in die plaats. Wat jij zoekt en de logos noemt — wel, wij weten wie Hij is, en wij vinden het zelfs niet erg om Hem de Logos te noemen. Wij vinden het zelfs niet erg om Hem het Woord te noemen.

9

Het Woord in de Hebreeuwse Schriften

Er is een zin waarin dat een heel toepasselijke manier zou kunnen zijn om over Hem te spreken, want in de Hebreeuwse Schriften, die volledig onafhankelijk waren van de Griekse filosofie, speelde het Woord ook een heel belangrijke rol bij de schepping. In Genesis staat:

En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht.

GENESIS 1:3

En God zei: Laat er een gewelf zijn in het midden van het water, en laat dat scheiding maken tussen water en water! En God maakte dat gewelf en maakte scheiding tussen het water dat onder het gewelf is, en het water dat boven het gewelf is. En het was zo.

GENESIS 1:6-7

En God zei: Laat het water dat onder de hemel is, in één plaats samenvloeien en laat het droge zichtbaar worden! En het was zo.

9.

Met andere woorden, God sprak, en door Zijn spreken gebeurden dingen. Theologen noemen dat Zijn scheppende fiat. Het heeft niets te maken met het soort auto dat God rijdt. Een fiat is een bevel. En dus, doordat God het bevel gaf — laat het er zijn — schiep Zijn gezaghebbende fiat alles. En dat was Hem die sprak. Wij noemen dat woorden wanneer mensen spreken.

En de bewoording sluit zelfs nog nauwer aan bij Johannes' idee wanneer je bij Psalm 33 komt. In Psalm 33:6 staat:

Door het Woord van de HEERE is de hemel gemaakt, door de Geest van Zijn mond heel hun legermacht.

PSALMEN 33:6

En drie verzen later, in Psalm 33:9, staat:

Want Híj spreekt en het is er, Híj gebiedt en het staat er.

9.

Dus eigenlijk herinnert Psalm 33 ons alleen maar aan wat we al wisten uit Genesis, maar met andere woorden, want in Genesis staat: God zei. Maar in Psalm 33 staat: door.

Het Woord van de HEERE: de hemelen zijn gemaakt. Nou, dat is ongeveer wat Johannes hier zegt.

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

JOHANNES 1:1

Door wie? Door het Woord. Dus Johannes voegt hier ongetwijfeld samen wat hij wist dat waar was vanuit het Hebreeuwse Oude Testament, en verbindt dat, voor zover het verbonden kon worden, met Griekse concepten van het Woord. Hij zegt dat al deze concepten goed samen passen om te beschrijven wie Jezus was. In de eeuwigheid was Hij de gedachte van God, tot uitdrukking gebracht. Hij was het middel waardoor God alle dingen schiep. God sprak, en zo was Zijn Woord Christus.

Nu weet ik niet of Johannes deze verbinding gelegd zou hebben als hij niet de openbaring op het eiland Patmos had ontvangen en had gezegd: oh, Hij is het Woord van God. Johannes was een beschouwelijke man en heeft daar ongetwijfeld veel over nagedacht. De Heilige Geest werkte met hem samen en openbaarde hem dingen, en bracht Hem waarschijnlijk tot het inzicht dat de rol van het Woord in de schepping overeenstemt met de Oudtestamentische Schriften én met het Griekse denken — al personifiëren de Grieken het Woord niet. Zij identificeren het Woord niet als God. Maar Filo was daar dicht bij in de buurt gekomen door het Woord goddelijke rede te noemen, niet slechts rede. Niet slechts de alomtegenwoordige rede van het universum, maar de goddelijke rede, Gods rede. Dus al vóór Johannes gebruikte een Joodse filosoof in Alexandrië de term logos op een manier die sterk lijkt op hoe Johannes die later oppikte en gebruikte. En dat is: wat was Jezus voordat Hij naar de aarde kwam?

10

Nicea, Arius en de leer van de Drie-eenheid

Nu is onze theologie, in ieder geval sinds de vierde eeuw, er meer bij op zijn gemak om dingen te zeggen zoals dat Hij de Zoon van God was, de eeuwige Zoon, verwekt, niet gemaakt, in het verleden van de eeuwigheid. Dit zijn de woorden van de Geloofsbelijdenis van Nicea, die in het jaar 325 na Christus is opgesteld. Die geloofsbelijdenis werd geschreven omdat er binnen de kerk de wens bestond om enkele zeer mysterieuze zaken samen te vatten in een eenvoudige verklaring — zaken die daarvoor door verschillende christenen op verschillende plaatsen op uiteenlopende manieren werden geïnterpreteerd. Vóór Nicea waren er christenen die we tegenwoordig trinitarisch zouden noemen. Zij geloofden in een Drie-eenheid die sterk lijkt op wat wij geloven. Maar er waren ook christenen die er andere opvattingen op nahielden. En dus kwam het Concilie van Nicea bijeen om te proberen tot overeenstemming te komen en met één stem te spreken over de aard van vooral de Zoon vóór de menswording, en Zijn relatie met God. Zij wilden de volledige godheid van Christus behouden, in plaats van Hem tot iets minders of geschapens te maken, zoals de arianen hadden gedaan.

Een man genaamd Arius leerde dat Jezus door God geschapen was, dat hij een soort god was, maar dat hij een schepsel van God was, gemaakt door God, niet werkelijk God zelf. Je herkent die leer misschien in die van de Jehovah's Getuigen vandaag de dag, en zij maken daar geen geheim van. Zij geven toe dat zij arianen zijn, ook al werden de arianen na het Concilie van Nicea als ketters beschouwd. De Jehovah's Getuigen zouden echter zeggen dat de arianen ten onrechte een slechte naam hebben gekregen, dat zij eigenlijk gelijk hadden, en dat het Concilie van Nicea het bij het verkeerde eind had. Dus we hebben de arianen nog steeds onder ons vandaag de dag, ze gaan naar de Koninkrijkszaal, en zij geloven dat Jezus niet God is. Maar het is duidelijk dat deze passage hun problemen zal geven, en dat gebeurde ook, totdat zij hun eigen vertaling van de Bijbel maakten. Toen hebben ze het voor zichzelf opgelost. Ze hebben gewoon de vertaling veranderd. Laat de Bijbel gewoon iets zeggen wat er niet staat, en dan kun je dat lastige probleem oplossen.

Toch hadden zelfs zij die vóór Nicea al geloofden dat Jezus God was, dit nooit geformuleerd in een systematische verklaring, zoals die uit Nicea voortkwam, dat God bestaat in drie personen. De drie zijn één in wezen en drie in persoon, en Jezus is de tweede persoon; Hij is de eeuwige Zoon van God. En deze uitdrukking is voor mij grotendeels prima. Het enige probleem dat ik ermee heb, is dat de Bijbel dit nergens zegt. En het maakt me altijd een beetje bang wanneer we dingen bevestigen die mysterieus, transcendent en onzichtbaar zijn, terwijl we geen Schriftplaats hebben die zegt dat het zo is. Ik weet niet hoe we aan die informatie zouden moeten komen als de Bijbel het ons niet vertelt. Als God het niet zegt, hoe zouden wij het dan moeten uitzoeken?

11

Is Jezus 'Zoon' vóór de menswording?

Nu wordt natuurlijk wel gezegd in de Schrift dat Jezus de Zoon van God is. Maar in welke zin is Hij de Zoon van God? Johannes zei niet: in het begin was de Zoon. Hij zei:

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

JOHANNES 1:1

Het eenvoudige feit is dit: nergens in de Bijbel wordt naar Hem verwezen als de Zoon van God wanneer er over Christus vóór Zijn menswording wordt gesproken. Er wordt pas over Jezus gesproken als de Zoon van God vanaf Zijn menswording, wanneer Hij uit Maria geboren wordt en God alleen Zijn Vader is. Johannes had Hem daarvoor al de Zoon kunnen noemen, als hij Hem zo had gezien. De relatie tussen de Vader en de tweede persoon van de Drie-eenheid was niet iets wat Johannes zag als een Vader-Zoonrelatie. Toch ligt er doorheen het Evangelie van Johannes een enorme nadruk op de Vader-Zoonrelatie tussen Jezus en God. We vinden die nadruk sterker in Johannes dan in enig ander boek van de Bijbel. Bijna alle dialoog in het Evangelie van Johannes bestaat uit Jezus die spreekt over Zijn Vader en Zijn eigen zoonschap, en over hoe Hij en de Vader Zich tot elkaar verhouden als Vader en Zoon. Dat alles zijn echter natuurlijk beschrijvingen van Jezus in Zijn aardse leven. Johannes heeft het hier over Jezus vóór Zijn aardse leven. Hij gebruikt de term Zoon niet. Hij gebruikt de term

Woord, wat— een observatie. Ik weet het niet, ik beweer niet dat ik deze mysteries begrijp. Ik wijs alleen op iets wat misschien niemand anders je heeft aangewezen, want niemand heeft het mij ooit aangewezen. Ik moest het zelf uitzoeken. Zoals met zoveel dingen: als je iets wilt weten, moet je het soms zelf uitzoeken, want vaak vind je het niet in de boeken. Ik weet niet waarom. Het staat zo in de Bijbel, maar het wordt niet vaak opgemerkt.

Dus Johannes leert in elk geval niet openlijk iets over een Vader-Zoonrelatie tussen de eerste en tweede persoon van de Drie-eenheid vóór de menswording. Die relatie is de relatie die na de menswording het vaakst wordt genoemd, maar wordt vóór de menswording geen enkele keer genoemd. Wat probeert Johannes dan precies over Jezus duidelijk te maken aangaande Zijn relatie met de Vader van vóór Zijn menswording?

12

De paradox: het Woord was bij God én was God

Hij begint in elk geval met een uitspraak die een raadsel is, een paradox. Hij zegt:

In het begin was het Woord en het Woord was bij God en het Woord was God.

JOHANNES 1:1

Als er iemand is die dat nooit problematisch heeft gevonden, dan wil ik je de hand schudden. Jij bent een betere man dan ik, of vrouw, want ik weet niet hoe iemand zo'n uitspraak kan lezen en die nooit problematisch heeft gevonden.

Was Hij God, of was Hij bij God? Kun je het allebei hebben? Blijkbaar wel. Hoe dan? Wel, Johannes vertelt ons nooit precies hoe. Sterker nog, nergens in de Bijbel wordt dat gedaan.

En het is juist het gebrek aan informatie daarover dat de geesten van nieuwsgierige theologen kwelt, zodat ze geen rust hebben totdat ze gaan zitten en het voor zichzelf beantwoorden vanuit hun eigen verbeelding. En zo kun je systematische theologieën vinden die dat allemaal voor je verklaren, maar niets daarvan staat in de Bijbel. Ze

willen het gewoon weten, en ze zijn niet blij met mysteries die onopgelost blijven. Ze nemen er geen genoegen mee om het aan God over te laten, en God te laten bepalen of Hij het ons wil laten weten.

Ik kan je niet vertellen hoe Jezus tegelijk God was en bij God was, maar beide worden bevestigd, en daarom zijn beide waar. Een beller op de radio vroeg me hier niet lang geleden naar, en ik probeerde min of meer hetzelfde te zeggen: dat ik niet begrijp hoe deze uitspraken allebei waar kunnen zijn. Dat zijn ze wel. Maar ik kan me wel enigszins voorstellen hoe dat zou kunnen. Maar kijk, ik ben niet beter dan de theologen als ik iets naar voren breng dat uit mijn eigen verbeelding komt. Dat doen zij ook. Maar het kan geen kwaad om enkele denkbeeldige scenario's ter overweging naar voren te brengen. Je hoeft ze niet te volgen. Ze hebben geen enkel gezag.

13

Analogie: woorden als uitdrukking van gedachten

Maar ik kan bij wijze van analogie denken aan mijn eigen woorden, en mijn eigen gedachten. Mijn woorden zijn mijn gedachten en mijn meningen enzovoort, tot uitdrukking gebracht. Mijn wil wordt in woorden uitgedrukt. In zekere zin ben ik mijn woorden. Ze zijn niet iemand anders. Ze komen uit mijn brein. Het zijn mijn meningen. Wat maakt mij tot mij? Toch alleen de kenmerkende meningen en gedachten die ik heb, anders dan wat ieder ander heeft. Dat is wat mij tot een apart persoon maakt. Mijn gedachten en mijn uitgesproken gedachten zijn mij. Maar zodra je ze hebt uitgesproken, zodra ze van mij zijn uitgegaan, hebben ze een eigen voortgaand bestaan. En als je niet weet dat dat waar is, probeer ze dan eens terug te nemen. Probeer ze allemaal terug te krijgen. Zodra je iets hebt gezegd en er spijt van hebt, probeer dan mensen te laten geloven dat ze het niet gehoord hebben. Probeer de geruchten te stoppen. Zodra je het hebt uitgesproken, bestaat het op zichzelf, maar het is jij. Het heeft in zekere zin een eigen bestaan, maar het is nooit iets anders dan jij. Het is niemand anders.

En dit is misschien helemaal geen behulpzame illustratie. Ik vind illustraties soms behulpzaam voor mezelf, maar ze helpen misschien niemand anders. Maar de Bijbel zegt dat Jezus van de Vader is uitgegaan zoals woorden uit de mond van God

voortkomen. Jezus is Gods verstand en wil en persoon-zijn tot uitdrukking gebracht. Maar Hij is die uitdrukking in het vlees. Wat dit zegt, is dat die uitdrukking al bestond voordat Hij vlees werd.

14

Chronologische structuur van de proloog

Er zit volgens mij een bepaalde chronologische structuur in deze proloog. Hij begint met de schepping. Uiteindelijk komt hij bij het punt van de menswording. Maar tussen de schepping, die zo'n zesduizend jaar geleden was, en de menswording, die pas tweeduizend jaar geleden was, zit vierduizend jaar. Wat gebeurde er met het Woord in die tijd? Wel,

Dit was het waarachtige licht, dat in de wereld komt en ieder mens verlicht.

9.

Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend.

10.

Hij kwam tot het Zijne, maar de Zijnen hebben Hem niet aangenomen.

11.

Hoe kwam het Woord tot Gods volk, de Joden? Door de profeten. God drukte Zijn verstand uit. God drukte Zijn mening uit. God drukte Zijn wil uit. God communiceerde. Hij heeft altijd gecommuniceerd. Dit is een van de redenen waarom ik het zo vreemd vind dat er bepaalde mensen zijn wier theologie zegt: nou, de gave van profetie en dat God tot mensen spreekt, dat was prima tot aan de apostolische tijd. Maar, weet je, omdat we het Nieuwe Testament nog niet hadden— nu we het Nieuwe Testament wel hebben, hebben we het niet meer nodig, doet God dat niet meer. Wel, hoe houdt Hij Zichzelf dan in bedwang? Hij heeft door Zijn hele geschiedenis heen niets anders gedaan dan communiceren, als we al van Zijn geschiedenis kunnen

spreken— ik bedoel, in elk geval dat deel van Zijn bestaan dat wij kennen. Hij schiep door te spreken. En daarna sprak Hij tot iedereen met wie Hij een nauwe band had. Adam. Hij sprak zelfs tot Kaïn. Hij sprak tot Noach en Henoch en die mensen. En daarna tot de profeten. Het Woord was in de wereld. De wereld luisterde grotendeels niet. De wereld herkende Hem niet. Zelfs toen Hij via de profeten tot de Zijnen kwam, doodden ze de profeten. Ze herkenden Hem niet. Maar uiteindelijk:

15

Het Woord tabernakelde: Gods aanwezigheid

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

14.

En het woord dat daar in vers 14 vertaald wordt met 'woonde', is hetzelfde woord als 'tabernakelde'. En dat is voor mij misschien wel een van de meest verhelderende manieren om de relatie tussen Jezus en de Vader te begrijpen. Johannes zegt: goed, het Woord was God, en het Woord tabernakelde met ons, en wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd.

Die woordkeuze is een bewuste echo van de tabernakel uit het Oude Testament en van de heerlijkheid, de Sjechina-heerlijkheid, die daar te zien was. God, in een schitterende vuurkolom 's nachts en een wolkkolom overdag — dat was Zijn Sjechina-heerlijkheid — woonde in de tabernakel. God liet Mozes de tabernakel bouwen, alleen zodat Hij daar kon wonen. God zei:

Ik wil onder het volk Israël wonen. Bouw Mij dit huis, dan zal Ik onder u wonen.

En zo werd de tabernakel de plaats, het huis van God op aarde, de plek waar God Zichzelf openbaarde en onder de mensen woonde. God woonde nu niet alleen daar, Hij woonde overal in het universum, maar daar openbaarde Hij Zich.

Het kan behulpzaam zijn om erop te wijzen dat de Bijbel op verschillende manieren spreekt over de aanwezigheid van God. In een van de Psalmen staat het bijvoorbeeld zo:

Al steeg ik op naar de hemel, U bent daar; of legde ik mij neer in de hel, zie, U bent daar . Nam ik vleugels van de dageraad, woonde ik aan het einde van de zee, ook daar zou Uw hand mij leiden en Uw rechterhand mij vasthouden. Zei ik: Ja, duisternis zal mij opslokken! — dan is de nacht een licht om mij heen.

PSALMEN 139:8-11

Ik kan U niet ontlopen. Nergens is er een plaats om me voor U te verbergen. U bent overal. Dat is de leer van de alomtegenwoordigheid van God. Hij vult alle dingen. De Bijbel zegt dat Hij overal is. Je kunt nergens naartoe gaan om weg te komen van waar Hij is.

Maar er is nog een ander aspect, dat we het beste de geopenbaarde aanwezigheid van God kunnen noemen. God is overal, maar Hij openbaart Zich niet overal. Hij openbaart Zich op bepaalde tijden en plaatsen, vooral in het Oude Testament. Soms openbaarde Hij Zich in wat wij een theofanie noemen, waarbij Hij daadwerkelijk in menselijke gedaante verscheen. Of in een niet-menselijke, zichtbare vorm, zoals een vuur in een struik of een wolkkolom. Dit wordt theofanie genoemd. De Griekse term theofanie betekent verschijning van God. In een theofanie werd de geopenbaarde aanwezigheid van God gezien.

Toen Mozes de tabernakel bouwde en inwijdde, vulde de heerlijkheid van de HEERE de plaats zo tastbaar, zo voelbaar, dat de priesters er zelfs niet konden binnengaan, staat er. Ze konden niet blijven staan om dienst te doen, omdat de heerlijkheid van de HEERE de plaats zozeer vulde. Dat was de geopenbaarde aanwezigheid van God. God was niet alleen daar, Hij was ook overal, maar daar openbaarde Hij Zich, in de tabernakel. Mensen waar dan ook ter wereld hadden tot God kunnen roepen, en Hij zou hen hebben gehoord. Maar als je écht formeel voor God wilde verschijnen en werkelijk Zijn aanwezigheid wilde binnengaan, kwam je naar die ene plaats. Die had Hij uitgekozen om Zijn Naam daar te vestigen, om onder de mensen te wonen en Zijn heerlijkheid te openbaren. Dat was in de tabernakel.

Die werkelijkheid leefde in het Joodse denken en in het denken van Johannes. En hij zei over het Woord dat het Woord onder ons tabernakelde. En wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd. De geopenbaarde aanwezigheid van God werd gezien in Christus. Dat is misschien niet alleen te vergelijken met de wolk die in de tabernakel werd gezien, maar zelfs met de manier waarop een theofanie de aanwezigheid van God openbaarde. Denk aan toen Hij worstelde met Jakob, of aan Abraham verscheen, of in de vurige oven was met Sadrach, Mesach en Abednego, of aan Jozua verscheen als de Vorst van het leger van de HEERE. Van al deze gevallen wordt aangenomen dat het gaat om God die op één plaats verscheen. Maar toen God op die ene plaats op dat ene moment verscheen, betekende dat niet dat Hij ophield overal elders te zijn. Hij was overal elders, maar hier openbaarde Hij Zich. Zijn alomtegenwoordigheid is één ding. Zijn geopenbaarde aanwezigheid is iets anders.

16

De goudvis-illustratie: Gods vinger in de wereld

Ik maak soms graag huiselijke illustraties die mij helpen. Ik schaam me er bijna voor, want hoewel ze misschien behulpzaam zijn, zijn ze soms een beetje kinderachtig. Maar ik denk soms in termen van een viskom met wat goudvissen erin, in een huis. En de vissen kunnen niet naar buiten kijken, uit de kom. Ze kijken naar de wanden, maar zien alleen een spiegelbeeld van zichzelf. Ze weten niet wat er voorbij hun wereld is. Maar zo nu en dan, meestal elke dag, verschijnt er wat eetbaars aan de oppervlakte van hun wereld, en ze zwemmen ernaartoe en eten het op en denken: geweldig. Ze denken er nauwelijks over na. Vissen hebben waarschijnlijk maar weinig vermogen tot nadenken. Maar als ze wat meer zouden kunnen nadenken, zouden ze misschien zeggen: ik vraag me af waar dit voedsel vandaan komt. En de een zou kunnen zeggen: ik vermoed echt dat er daarbuiten, buiten deze viskom, een hele grote wereld is, en dat er een echte eigenaar is die ons daadwerkelijk elke dag voedt. En de ander zegt: nee, dat zie ik niet. Ik denk dat die dingen daar gewoon vanzelf ontstaan aan de oppervlakte. En dan, op een dag, besluit de eigenaar om eens dichterbij te komen en persoonlijk contact te maken, en hij steekt zijn vinger in de bak. En hij steekt zijn vinger in de bak en houdt een wormpje vast om de vissen met de hand te voeren.

Hij hield een wormpje vast en voerde de vissen met de hand. En ze zeggen: zie je dat? Dat was een indringing vanuit een andere wereld. Ik denk dat dat onze eigenaar was. En hij zou gelijk hebben. Dat was het. Maar dat was niet de hele eigenaar. Dat waren alleen de vingers. Dat was maar een klein deel van de eigenaar dat doordrong in hun zichtbare wereld.

Jezus zei dat Hij demonen uitdreef door de vinger van God. Het is alsof God Zijn kleine vinger in onze wereld stak, zodat Hij Zich daar kon openbaren. En Jezus, die als het ware die vinger was, zei tegen Zijn discipelen:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

JOHANNES 14:9

Maar een paar verzen later zei Hij:

U hebt gehoord dat Ik tegen u gezegd heb: Ik ga heen maar kom weer naar u toe. Als u Mij liefhad, zou u zich verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik ga heen naar de Vader; want Mijn Vader is meer dan Ik.

28.

Nou, hoe dan? Hoe kunnen die twee dingen allebei waar zijn? Wel, dat is Zijn vinger. Dat is Hem die Zichzelf openbaart. Dat is niet iemand anders, het is Hijzelf. Maar het is zeker niet alles wat er van Hem is. Er is nog veel meer van Hem dat we niet zien.

En sommigen van jullie hebben deze illustraties al eerder gehoord, maar omdat Johannes 1 een aantal van die moeilijke vragen oproept over de Godheid en over de relatie van Jezus met de Vader, neem ik de vrijheid om ze te delen. We denken meestal dat de Godheid bestaat uit een Vader, een Zoon en de Heilige Geest, zoals een commissie, waarbij een van hen naar beneden kwam en de ander in de hemel bleef. En de Bijbel gebruikt inderdaad taal die dat beeld lijkt te ondersteunen, en misschien is dat wel een accuraat beeld — dat de Vader, de Zoon en de Heilige Geest in de hemel bij

elkaar zaten een plan te maken, en de Vader zei: waarom ga jij niet? En Jezus zei: oké, ik zal het doen. En zo verlaat Jezus de hemel en komt Hij hierheen, de tweede Persoon van de Drie-eenheid. De andere twee blijven in de hemel.

Paulus lijkt het niet helemaal zo te zien. Hij zei in Kolossenzen 2:9, sprekend over Jezus in het vlees:

Want in Hem woont heel de volheid van de Godheid lichamelijk.

KOLOSSENZEN 2:9

Niet een derde, maar alles — de volheid van wie God is, woonde lichamelijk in Jezus. Hij was niet een deel van God, Hij was heel God. En toch was Hij slechts een zeer beperkte openbaring van heel God.

17

De Drie-eenheid vergeleken met limonade

God is Geest, en we hebben er moeite mee om Geest voor te stellen, omdat Geest ijl en ontastbaar is. We denken er eerder aan als lucht of als vloeistof, of zoiets, niet als individuele vaste lichamen. Wanneer we denken aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest als drie personen, zeggen we weliswaar niet echt dat ze fysiek zijn, maar we kunnen bijna niet anders dan in ons hoofd beelden oproepen van drie mannen die rond een vergadertafel zitten of zoiets, die als drie individuen met elkaar praten zoals aparte mensen. Maar als God Geest is, dan worden ze misschien niet zo goed voorgesteld als individuele personen, maar eerder zoals beelden van vloeistof dat zouden doen. Dat is immers het soort beeldspraak dat de Bijbel vaker gebruikt voor Geest. Geest wordt vergeleken met levend water, olie, vloeibare dingen.

Laten we, gewoon om het eens te proberen, zo'n beeld nemen. Je neemt drie stoffen. In onze illustratie staan die voor werkelijke, levende geestelijke personen. Maar neem drie stoffen die we kennen: citroensap, water en honing. Je voegt ze samen en je hebt één ding. Je hebt geen drie dingen, je hebt één ding. Elk ervan is onderscheiden en elk voegt zijn eigen bijdrage toe aan het karakter van wat ontstaat. Maar er zijn geen drie

dingen meer, er is één ding. Het citroensap is geen honing en geen water, maar het voegt iets aan het mengsel toe dat er niet zou zijn als het er niet in zat. Maar ze zijn allemaal door elkaar gemengd.

Ik heb me altijd afgevraagd waarom Jezus in de bovenzaal in Johannes 14 zo reageerde. De discipelen zeiden:

Filippus zei tegen Hem: Heere, laat ons de Vader zien en het is ons genoeg.

JOHANNES 14:8

zei:

Jezus zei tegen hem: Ben Ik zo'n lange tijd bij u, en kent u Mij niet, Filippus? Wie Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien; en hoe kunt u dan zeggen: Laat ons de Vader zien?

9.

Toen ging Hij zo verder. Hij zegt:

Geloof u niet dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? De woorden die Ik tot u spreek, spreek Ik niet uit Mijzelf, maar de Vader, Die in Mij blijft, Die doet de werken.

10.

Ik heb dat mijn hele leven gelezen, en als kind dacht ik: dat klopt niet. Ik zou kunnen zeggen dat Hij in de Vader is, maar hoe zou de Vader dan in Hem kunnen zijn? Ik dacht aan de bussen op het keukenkastje van mijn moeder — je kon ze in elkaar zetten, maar niet echt in elkaar. De kleintjes gingen in de grotere, maar je kon de grotere niet in de kleintjes stoppen. Het ene ding kon in het andere zitten, maar het andere ding kon dan niet tegelijk in dat eerste zitten. Ik dacht in ruimtelijke verhoudingen.

Als ik denk aan iets als limonade: je doet de citroen, het water en de suiker samen, en de citroen zit in het water en het water zit in de citroen, en de suiker zit in het water en het water zit in de suiker. Het is allemaal door elkaar gemengd. En de drie

ingrediënten maken samen iets onderscheidends. En ik weet niet of dat misschien een nauwkeurigere manier van denken zou kunnen zijn, want dan zouden we dit beeld kunnen hebben. Stel je een punchkom vol limonade voor, en iemand wil weten hoe die limonade smaakt. Dan kun je met een schepje wat in een bekertje doen en dat bekertje naar iemand brengen en zeggen: als je dit geproefd hebt, heb je die hele punchkom geproefd. Als je dit gezien hebt, heb je dat gezien. Het is maar een klein monster in een klein bakje. Maar de punchkom is veel groter dan dit. Het is een echt monster, maar het is een beperkt monster, beperkt in tijd en ruimte naar een kleinere houder. En ik vraag me af of God zo is. De Vader, het Woord en de Heilige Geest zijn natuurlijk allemaal geestelijke wezens, in elkaar verweven. Het is allemaal heel mysterieus, en ik stel meer vragen dan ik kan beantwoorden, want ik beweer niet dat ik het begrijp. Neem mijn ideeën dus niet zomaar over en zeg niet: nou, zo moet het dan wel zijn. Ik probeer alleen jouw zuivere gedachten aan te wakkeren om deze dingen opnieuw te overdenken.

18

Het Woord als openbaring van de Vader

Maar ik zou zeggen: als we zo'n beeld hadden, dan zou ik kunnen zeggen dat het Woord een van de bestanddelen was van de Godheid, en toch zo vermengd was met de Godheid en één ermee was. Jezus zei dat Hij en de Vader gescheiden waren, maar de Bijbel zegt dat Hij de Vader is. Weet je nog, Jesaja 9:6?

Want een Kind is ons geboren, een Zoon is ons gegeven, en de heerschappij rust op Zijn schouder. En men noemt Zijn Naam Wonderlijk, Raadsman, Sterke God, Eeuwige Vader, Vredevorst.

JESAJA 9:6

Jezus is de eeuwige Vader. Nou, dat is Hij wel, en dat is Hij ook niet.

Johannes probeert, door te zeggen dat het Woord onder ons tabernakelde, ons de indruk te geven dat het veel lijkt op toen God bij Israël tabernakelde. Zij zagen Zijn heerlijkheid. Zij zagen een afspiegeling van God die zichtbaar werd gemaakt en op tastbare wijze in hun wereld kwam, zodat ze konden zeggen: o, daar is Hij. Maar Hij

was niet alleen daar. Er was nog veel meer waar dat vandaan kwam. En toen dezelfde God Zich openbaarde in een menselijke natuur, in een mens, kon Jezus zeggen: Ik ben Hij, maar Hij is meer dan Ik. De Vader is groter dan Ik, maar de Vader is ook Ik. En zo kon Johannes zeggen dat het Woord God was, en in zekere zin kon het Woord ook onderscheiden worden van God. In één opzicht was Hij dat. In een ander opzicht was Hij dat niet.

Nu zou je kunnen zeggen: je hebt helemaal niets geholpen. Dat heb ik ook nooit beloofd. Wat ik merk is dat we ofwel het mysterie onopgelost moeten laten, ofwel voorzichtige manieren moeten bedenken om vergelijkingen te maken met iets wat we wel kennen, of anders de Bijbel moeten veranderen zoals de Jehovah's Getuigen doen. Die laatste optie is niet aanvaardbaar. En als iemand het helemaal mysterieus wil laten, zonder enige analogie, dan is dat voor mij prima. Dat is misschien wel de verstandigste weg van allemaal. Het enige probleem is dat wanneer we geen analogieën kunnen bedenken, het voor ons moeilijk wordt om te geloven dat deze woorden ook maar enige zin hebben, omdat we niets kunnen bedenken dat ermee te vergelijken is. Daarom speelt mijn verstand deze spelletjes met zichzelf. Het zijn serieuze spelletjes.

19

Schepping door het Woord (Kolossenzen 1)

Maar het punt is dat toen Jezus naar de aarde kwam, degene die naar de aarde kwam op zijn minst niets minder was dan de ware afspiegeling van de Godheid. Mijn woorden maken deel uit van wie ik ben. Er is meer aan mij dan alleen mijn woorden, maar ze zijn zeker de ware afspiegeling van wie ik ben. En dat Woord van God bestond al en was actief voordat Hij naar de aarde kwam en voordat Hij onder de mensen tabernakelde. Sterker nog, er staat in vers 2:

Dit was in het begin bij God.

JOHANNES 1:2

En er staat ook:

Alle dingen zijn door het Woord gemaakt, en zonder dit Woord is geen ding gemaakt dat gemaakt is.

3.

Hij is, met andere woorden, niet een van de dingen die gemaakt zijn. Er staat dat er niets gemaakt is dat niet door Hem gemaakt is.

Het is ook belangrijk om op te merken dat hier niet staat dat Jezus de Schepper is. Er staat dat de dingen door Hem geschapen zijn. Hij was het werktuig van de schepping. Ik denk niet dat Jezus ooit gezegd zou hebben: Ik ben de Schepper. Ik denk dat Hij altijd gezegd zou hebben: Mijn Vader is de Schepper. Maar Hij was het middel dat Zijn Vader gebruikte voor de schepping — door te spreken, door te gebruiken, door Zijn woorden uit te spreken, schiep God alles. En ik denk dat dat niet alleen overeenstemt met deze uitspraak, maar met elke relevante uitspraak in de Schrift over dit onderwerp.

Kijk bijvoorbeeld naar Kolossenzen hoofdstuk 1: daar wordt dit mysterieuze idee op een bepaalde manier verwoord door een andere apostel, in dit geval niet Johannes maar Paulus. Er staat over Jezus in Kolossenzen 1, in vers 15, waar hij zegt:

Hij is het Beeld van de onzichtbare God, de Eerstgeborene van heel de schepping.

KOLOSSENZEN 1:15

Dat op zich suggereert al dat God, los van Zijn openbaring in Christus, onzichtbaar is. Maar Christus is de zichtbare openbaring van Hem geworden.

Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen.

16.

Nogmaals, de Bijbel van de Jehova's Getuigen zegt: door Hem zijn alle andere dingen geschapen, omdat ze willen dat Hij ook een geschapen wezen is. Dus voegen ze het woord 'andere' toe, hoewel dat niet in het Grieks staat. Ze voegen het gewoon toe voor het gemak. Dus:

Want door Hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zichtbaar en die onzichtbaar zijn: tronen, heerschappijen, overheden of machten; alle dingen zijn door Hem en voor Hem geschapen.

KOLOSSENZEN 1:16

wat de mogelijkheid uitsluit dat Hij een van de geschapen dingen was.

Door Christus, door het Woord, heeft God de dingen zo geschapen.

20

Licht en leven vanaf de schepping tot Kaïn

En zo begint Johannes met te spreken over de activiteit van het Woord, helemaal terug tot aan de scheppingstijd. En dan zegt hij in vers 4:

In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen. En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen.

JOHANNES 1:4-5

God sprak vanaf het allereerste begin tot de schepping, tot Adam, tot Eva, tot Kaïn, tot Abel. We hebben geen enkel verslag van God die tot Abel sprak, maar Jezus vertelt ons in Lukas 10 dat Abel een profeet was. Profeten kregen woorden van God. Dus Abel kreeg woorden van God. Van Kaïn weten we dat hij van God hoorde, want we hebben een gesprek dat is opgetekend in Genesis 4. Deze vroege mensen, vanaf het allereerste begin, kregen dus het Woord van God. God sprak; Hij communiceerde met hen en gaf hun licht.

De reden dat Kaïn de schuld kon krijgen voor het brengen van het verkeerde offer, is dat hij licht had en dat licht verwierp. Hij had niet zoveel licht als wij hebben. Hij had niet de hele Bijbel. Hij wist niets van Jezus, maar hij had wel enig licht, omdat God tot hem had gesproken, en het Woord is licht. In Psalm 119, vers 130, staat:

Het opengaan van Uw woorden geeft licht, het schenkt eenvoudigen inzicht.

PSALMEN 119:130

En hij zegt:

In het Woord was het leven en het leven was het licht van de mensen.

JOHANNES 1:4

Dus dit is een levend Woord. Dit Woord was een levend wezen, een geest, een levende geest, en Hij gaf licht vanaf het allerprilste begin. Na de schepping bleef Hij licht geven. En er staat:

En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen.

5.

Ik denk dat we dit zo moeten begrijpen: hoewel de duisternis bij de zondeval het licht kwam uitdagen, kon ze het licht toch niet uitdoven. Bij het woord 'begrijpen' denken we aan de betekenis 'verstaan', en dit Griekse woord kan dat betekenen. Maar de meeste commentatoren zijn het erover eens dat de andere betekenis van dit Griekse woord beter past, namelijk 'overwinnen'. De duisternis kon het niet overwinnen. Dit gaat volgens mij eigenlijk over de tijd vóór de geboorte van Christus. Er staat:

En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen.

JOHANNES 1:5

21

Johannes de Doper in de proloog

Nu zijn de verzen 6 tot en met 8 een tussenzin. Ze onderbreken min of meer het onderwerp. En dat doet hij twee keer in de proloog. Hij onderbreekt zichzelf twee keer om iets te zeggen over Johannes de Doper — niet de auteur, maar Johannes de Doper, dat is een andere Johannes. Hier in de verzen 6 tot en met 8 zegt hij:

Er was een mens door God gezonden; zijn naam was Johannes. Hij kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat allen door hem geloven zouden. Hij was het licht niet, maar was gezonden om van het licht te getuigen.

JOHANNES 1:6-8

De andere onderbreking is de tussenzin in vers 15, die ook over Johannes de Doper gaat:

Johannes getuigt van Hem en heeft geroepen: Híj was het van Wie ik zei: Deze Die na mij komt, is vóór mij geworden, want Hij was er eerder dan ik.

15.

Terwijl hij het dus over de Logos heeft en over het licht en dergelijke, neemt Johannes twee keer een tussenzin om iets te zeggen over Johannes de Doper. En in beide gevallen zijn het uitspraken om af te zwakken wat misschien een te hoge opvatting van iemand over Johannes de Doper zou kunnen zijn. Hij zegt: hij was dus niet dat licht, voor het geval je dacht dat hij dat was. Johannes was niet dat licht. Hij was er alleen om getuigenis af te leggen van het licht. Dat is de eerste tussenzin.

De tweede tussenzin heeft hetzelfde effect. Hij zegt dat Johannes zei: die ander is groter dan ik. Hij was er eerder dan ik. Hij gaat vóór mij. Beide uitspraken over Johannes hier lijken gericht te zijn aan een lezerspubliek dat misschien te veel waarde hechtte aan Johannes de Doper. En het zou goed kunnen dat er in sommige delen van de gemeente mensen waren die dwepen met Johannes de Doper, misschien omdat hij

meer een asceet was. Er zijn altijd christenen geweest die meer neigden naar een ascetische levensstijl, een kluizenaarsbestaan. En als dat zo was, was Johannes misschien meer hun voorbeeld, en misschien vonden zij hem het betere licht. En de auteur moet dat corrigeren door te zeggen: nee, er was deze man Johannes, en hij was belangrijk, maar niet zo belangrijk als iemand misschien zou denken. Hij was niet het licht.

En zelfs de laatste uitspraak van Johannes de Doper in dit Evangelie, later in hoofdstuk 3, is dat Johannes over Jezus zegt:

Hij moet meer worden, maar ik minder.

JOHANNES 3:30

De nadruk van dit Evangelie, wanneer het over Johannes de Doper spreekt, is dat hij niet het laatste woord is. Hij is niet het uiteindelijke. Hij speelde een belangrijke rol in het getuigen van het licht, maar je moet hem niet verwarren met het licht.

En Johannes schreef aan mensen in Efeze, en het zou heel goed kunnen dat daar een soort Johannes-de-Doper-cultus was. Toen Paulus in Efeze kwam, in Handelingen 19, ontmoette hij twaalf discipelen, en er was iets vreemds aan hen. Hij zegt:

en zei tegen hen: Hebt u de Heilige Geest ontvangen toen u tot geloof kwam? En zij zeiden tegen hem: Wij hebben niet eens gehoord dat er een Heilige Geest is.

HANDELINGEN 19:2

En Paulus zei:

En hij zei tegen hen: Waarmee bent u dan gedoopt? En zij zeiden: Met de doop van Johannes.

3.

De doop van Johannes de Doper? Waar hadden ze dat gehoord? Zij zaten daar in Turkije. Johannes is daar nooit geweest, maar Apollos wel. Apollos was, in het voorgaande hoofdstuk van Handelingen, in Handelingen 18, naar Efeze gegaan terwijl hij alleen de doop van Johannes kende. Priscilla en Aquila spraken met hem en

corrigeerden hem, waardoor zijn leer werd rechtgezet, maar niet voordat hij blijkbaar al enkele bekeerlingen had gemaakt. Paulus greep sommigen van hen en zette hen recht, maar misschien waren er anderen die Paulus niet bereikte, en misschien was er daar in Efeze een cultus rond Johannes de Doper, omdat dat de plaats was waar Johannes de schrijver woonde en waar zijn publiek vermoedelijk was.

Het is mogelijk dat er, naast de gemeente in Efeze, een groep mensen was die volledig gericht was op Johannes de Doper. En dus, terwijl hij spreekt over het belang van Jezus als het licht dat naar God leidt, kan Johannes, net als de andere Evangelien, er niet omheen om Johannes de Doper te noemen. Hij is te belangrijk om weg te laten. Maar hij noemt hem in deze tussenzinnen, waarin de inhoud ervan Johannes op zijn juiste plaats zet, onder Jezus.

Hij is niet het licht. Hij is alleen een getuige van het licht, een belangrijke getuige, maar dat is niet hetzelfde als het licht zijn. En dan citeert hij hem in vers 15, waar Johannes zegt:

Johannes getuigt van Hem en heeft geroepen: Híj was het van Wie ik zei: Deze Die na mij komt, is vóór mij geworden, want Hij was er eerder dan ik.

JOHANNES 1:15

Het is dus best interessant, de structuur van deze proloog: in de eerste achttien verzen onderbreekt Johannes de schrijver zichzelf twee keer om iets over Johannes de Doper te zeggen. Ik denk dat die opmerkingen niet in chronologische volgorde staan. Ik denk niet dat de auteur ineens in de tijd vooruitsprong naar Johannes de Doper. Dat gebeurt op het moment dat hij in Johannes 1:6 vermeldt dat er een man was die Johannes heette. Ik denk dat hij, terwijl hij het heeft over deze filosofische, diepere theologische zaken, de behoefte voelt om iets over Johannes te zeggen, om er zeker van te zijn dat mensen beseffen dat hij het niet over Johannes heeft wanneer hij spreekt over het Woord en het licht en het leven. Ik heb het niet over Johannes. Er was inderdaad iemand die Johannes heette, maar dat is niet degene over wie ik het hier heb.

Het is dus best interessant. Als je het geheel leest zonder die twee gedeeltes, als je de hele lijn volgt zonder de verzen 6 tot en met 8, wat de ene tussenzin is, en zonder vers 15, wat de tweede tussenzin is, dan loopt het geheel heel vloeiend. En je kunt zien dat

deze stukken er als het ware onnatuurlijk tussen zijn geplakt. We hebben dus dit verschijnsel van deze twee tussenzinnen in de proloog, waarover we nu verder niets meer zullen zeggen. Maar we gaan verder bij vers 9. Want vóór die tussenzin, in vers 5, zei hij:

22

Terug naar vers 9: licht voor ieder mens

En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen.

JOHANNES 1:5

In vers 9, voorbij die tussenzin, staat dat:

Dit was het waarachtige licht, dat in de wereld komt en ieder mens verlicht.

9.

Terug naar het onderwerp dus.

Nogmaals geldt:

Het opengaan van Uw woorden geeft licht, het schenkt eenvoudigen inzicht.

PSALMEN 119:130

Dat staat in Psalm 119, vers 130. Hij begon met het te hebben over Jezus als de Logos, het Woord, Gods communicatie, Gods uitdrukking van Zichzelf aan ons in een menselijke vorm. Maar zelfs voordat Hij in een menselijke vorm was, was God Zichzelf al aan het uitdrukken. Zelfs voordat er een mens was om Hem te horen, drukte Hij Zichzelf al uit aan de schepping.

En God zei: Laat er licht zijn! En er was licht.

GENESIS 1:3

En God zei: Laat het water dat onder de hemel is, in één plaats samenvloeien en laat het droge zichtbaar worden! En het was zo.

9.

Laat dit zijn. Hij is een communicatieve God. Hij houdt ervan om te spreken. En Zijn Woord is altijd een deel van Hem geweest. Zijn Woord is altijd een belangrijke functie van Hemzelf geweest. En die functie kwam al naar de mensen toe, zelfs voordat Hij in een menselijke vorm kwam. Hij kwam binnen door de profeten. Hij kwam door de wet. Hij kwam zelfs tot iedereen die in de wereld komt, zegt vers 9, als een soort verlichting.

Dit was het waarachtige licht, dat in de wereld komt en ieder mens verlicht.

JOHANNES 1:9

23

Licht voor de heidenen en het geweten

Nu klinkt het alsof hij zegt dat iedereen die ooit in de wereld komt, enig licht heeft. Enig licht van God. En dat licht dat ze hebben, is deze figuur over wie hij spreekt als het Woord, die wij kennen als Jezus, omdat Hij mens werd in Jezus. Maar als dit is wat hij zegt, dan zegt hij dat zelfs zij die het evangelie nooit gehoord hebben, enig licht hebben.

hoewel Hij Zichzelf toch niet onbetuigd liet door goed te doen: Hij gaf ons vanuit de hemel regen en vruchtbare tijden en verzadigde ons hart met voedsel en vreugde.

HANDELINGEN 14:17

Dat is wat Paulus daadwerkelijk zei tegen de mensen van Lystra, heidenen. Paulus was de eerste monotheïst die bij hen kwam, en hij predikte over deze God van wie ze nog nooit gehoord hadden, omdat ze in vele goden geloofden. Sterker nog, ze wilden een koe offeren aan hem en aan Barnabas, omdat ze dachten dat zij Hermes en Zeus waren. Deze mensen waren buitengewoon bijgelovig.

En wanneer Paulus predikt, zegt hij dat ze daar zijn om hen over de echte God te vertellen. De echte God, die je niet kent, maar hij zei dat Hij Zichzelf niet onbetuigd had gelaten door goed te doen: Hij had vanuit de hemel regen en vruchtbare tijden gegeven en ons hart verzadigd met voedsel en vreugde. Zelfs voordat wij hier kwamen om je over Hem te vertellen, ben je niet zonder een getuige van Zijn bestaan geweest, want Hij heeft ons vruchtbare seizoenen en goede oogsten gegeven, enzovoort. Hij zegt eigenlijk: jullie hebben ongetwijfeld jullie vruchtbare seizoenen toegeschreven aan jullie vruchtbaarheidsgoden. Maar dit waren niet jullie vruchtbaarheidsgoden die deze oogsten gaven. Dit was de ware God over wie ik hier ben om tot jullie te prediken. En Hij deed dat om jullie een getuige van Zichzelf te geven, van Zijn bestaan. Jullie hebben het alleen verkeerd geïnterpreteerd en de eer aan andere goden gegeven. Maar Hij heeft tot jullie gesproken door Zijn trouw aan jullie, door jullie te voeden, door jullie de seizoenen te geven die jullie in leven houden. Dat is God die spreekt geweest. Dat is Zijn Woord dat tot jullie komt. Hij getuigt tot jullie over Zichzelf.

Zie je, Paulus zei dat dit al waar was van de mensen van Lystra voordat hij daar zelfs met het evangelie aankwam. Er is dus een zin waarin blijkbaar Gods Woord in vele vormen komt om enige vorm van licht te geven aan iedereen die in de wereld komt. Toen Paulus in Athene was, een andere plaats die de echte God nog nooit had gehoord, en we hebben het gehad over de onbekende God, zei hij dat dit de God is over wie hij hen komt vertellen. Hij zei:

God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden van de onwetendheid, nu overal aan alle mensen dat zij zich moeten bekeren,

HANDELINGEN 17:30

omdat je nu meer licht hebt. Maar hij zei wel dat je al enige redenen had om iets over Hem te weten, omdat je eigen dichters over Hem gesproken hebben. Je eigen dichters hebben gezegd:

Want in Hem leven wij, bewegen wij ons en bestaan wij; zoals ook enkelen van uw dichters gezegd hebben: Want wij zijn ook van Zijn geslacht.

HANDELINGEN 17:28

En als wij Zijn nageslacht zijn, zegt Paulus, dan kan Hij niet gemaakt zijn van steen of hout, want dat zijn wij ook niet. Met andere woorden, zegt hij, jullie hadden in je eigen cultuur, via je eigen filosofen — die in veel opzichten ongetwijfeld onwetende zielen waren — al enigszins licht ontvangen. Zij wisten dat er een God was, dat wij allemaal Zijn nageslacht zijn. Welnu, dat is waar, zegt Paulus. Dat is licht. Dat is waarheid. Dat is zelfs via jullie eigen heidense filosofen — er is een zin waarin God jullie een beetje licht gaf.

Wat Johannes lijkt te zeggen, wil ik niet verder uitleggen dan hij zelf zegt; ik neem het gewoon zoals het er staat. Het klinkt alsof hij zegt dat iedereen die in de wereld komt, enig licht heeft. Voor sommigen is het een heel zwak licht. Sommigen van ons hebben veel geluk. Wij hebben de hele Bijbel. En wij hebben de kerk. En wij hebben de christelijke geschiedenis, dus wij hebben zo'n platform van waaruit we dingen kunnen begrijpen. Wij zijn echt bevoorrecht. Maar zelfs zij die niets daarvan hebben, hebben enig licht. Zij kunnen het weten in hun geweten. Zij kunnen het weten door de hemelen waar te nemen.

De hemel vertelt Gods eer, het gewelf verkondigt het werk van Zijn handen.

PSALMEN 19:2

Er staat in Psalm 19:

Dag op dag spreekt overvloedig, nacht op nacht geeft kennis door.

3.

Er staat dat er geen taal en geen volk is waar hun stem niet wordt gehoord:

Geen spreken is er, geen woorden zijn er, hun stem wordt niet gehoord.

4.

Er staat in Psalm 19 dat er nergens ooit een cultuur is geweest die de stem die God verheerlijkt vanuit de hemelen niet heeft gehoord. Dat is het Woord. Het Woord is in de wereld, maar de mensen letten er niet op.

24

Geloof toegerekend als gerechtigheid

Hij was in de wereld en de wereld is door Hem ontstaan en de wereld heeft Hem niet gekend.

JOHANNES 1:10

God heeft gesproken, en Hij is het waarachtige licht.

Wat Hij lijkt te zeggen, is dat een reactie op welk licht je ook hebt, een reactie is op Christus, omdat dat licht Hijzelf is. Hij is dat waarachtige licht dat iedereen verlicht, en dat verandert echt de manier waarop wij moeten denken over sommige van de nobelere heidenen. Ik bedoel, iedereen is een zondaar. Iedereen is veroordeeld. Iedereen verdient het om te sterven, want

Want het loon van de zonde is de dood, maar de genadegave van God is eeuwig leven, door Jezus Christus, onze Heere.

ROMEINEN 6:23

— maar dat geldt ook voor ons. De reden dat wij niet verwachten veroordeeld te worden, is de barmhartigheid van God, omdat wij gereageerd hebben op het licht dat wij hadden, en wij hebben veel meer licht gehad dan de meeste mensen.

Maar als onze reactie van geloof op het licht dat wij hebben, is wat God rekent tot gerechtigheid — welnu, Abraham, die minder licht had dan wij,

Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem tot gerechtigheid gerekend.

ROMEINEN 4:3

Hij kende de naam Jezus niet eens. Hij wist waarschijnlijk niet eens van het verzoenende werk van Christus of van de opstanding. Zelfs de discipelen wisten daar niets van totdat het gebeurde. De Joden in het Oude Testament die geloofden en behouden werden, kenden het Evangelie niet zoals wij dat kennen. Zij hadden enig licht, veel minder dan wij hebben, maar zij geloofden wat zij hadden, en God rekende het hun toe tot gerechtigheid.

Wat als er een heiden is die zelfs veel minder licht heeft dan Abraham ooit had? Zij weten niets op het gebied van goddelijke openbaring, maar de hemelen verkondigen de heerlijkheid van God, en zij luisteren. Zij zeggen: er is iemand daarboven, en ik wil geloven in die iemand daarboven. Nu is die persoon enorm in het nadeel als hij niet weet wie die God is. Als er geen zendeling naar hem toe komt om hem over Jezus te vertellen, is hij enorm in het nadeel. Maar is het mogelijk dat God hem dat toerekent tot gerechtigheid, omdat het licht waarop hij reageert het Woord is, Christus is, dezelfde God is die

25

Oordeel: liefde voor duisternis of licht

En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond (en wij hebben Zijn heerlijkheid gezien, een heerlijkheid als van de Eniggeborene van de Vader), vol van genade en waarheid.

JOHANNES 1:14

op een ander moment in de geschiedenis, op een andere plaats in de wereld? Maar dat is hetzelfde licht dat iedereen verlicht — rekent God dat misschien als een reactie op Christus? De Christus die zij niet bij naam kennen, net zoals Abraham Hem niet bij naam kende.

Ik stel deze vragen omdat ik uiteraard denk dat het mogelijk is dat de antwoorden ja zijn, maar ik wil niet te dogmatisch zijn, want Johannes zegt het niet met zoveel woorden. Maar ik denk dat hij ons toestaat die mogelijkheid te overwegen. Dus wanneer mensen zeggen: wat gaat God doen met die mensen die het Evangelie nooit

gehoord hebben? Ik weet het niet zeker. Maar ik ben er vrij zeker van dat zij enig licht hebben. En het is waarschijnlijk dat als zij trouw reageren op het beetje licht dat zij hebben —

Wie trouw is in het minste, is ook in het grote trouw.
En wie onrechtvaardig is in het minste, is ook in het grote onrechtvaardig.

LUKAS 16:10

Je weet het maar nooit. Cornelius wist niets van Christus, maar hij wist iets van de God van de Joden, en hij deed goede werken en dergelijke. En er verscheen een engel aan hem, die hem liet zien waar hij het Evangelie van Petrus kon horen.

Maar kijk snel naar Johannes hoofdstuk 3. In Johannes hoofdstuk 3 staat in vers 19:

En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liefgehad, meer dan het licht, want hun werken waren slecht.

JOHANNES 3:19

Dit is dus waarom de wereld veroordeeld wordt — niet omdat zij geen licht hadden. Maar omdat zij wél licht hadden. Mensen worden niet veroordeeld omdat het licht nooit tot hen kwam. Mensen worden veroordeeld omdat het licht wél tot hen kwam en zij het haatten. In elk geval sommigen van hen. In vers 20 staat:

Want ieder die kwaad doet, haat het licht en komt niet tot het licht, opdat zijn werken niet ontmaskerd worden.

20.

Dus het licht komt in de wereld en ontmoet twee verschillende reacties van verschillende soorten mensen. Sommige mensen haten het licht. Zij willen Ze willen het licht doven. Ze willen de waarheid onderdrukken in ongerechtigheid, zoals Paulus zei. En Gods toorn brandt tegen die mensen die de waarheid willen onderdrukken. Maar er zijn anderen die uit de waarheid zijn. Het zijn eerlijke mensen. Ze zoeken naar waarheid. Ze willen de waarheid. Ze komen tot het licht. Ze zoeken meer licht, ze

proberen zich er niet voor te verbergen. Geloof het of niet, er zijn mensen in andere culturen die echt de waarheid willen weten. Dat is in ieder geval mijn begrip van hun gedrag. Ik denk dat het een eerlijke interpretatie is van wat ze doen. Ze zoeken God. Daarom bestaan er andere religies. Die andere religies zijn niet waar en kunnen hen niet redden. Maar er is een reden waarom ze bestaan. Iemand kende de waarheid niet en probeerde die op de een of andere manier te vinden, en kwam uit op iets als alternatief. Niet omdat ze zichzelf wilden bedriegen, maar omdat ze wilden weten. En ze gokten misschien slecht. Maar we moeten de wereldreligies niet zozeer zien als een teken van de verdorvenheid van de wereld, of de boosheid van de wereld, maar als een teken dat mensen naar God zoeken. Veel mensen zoeken naar God op allerlei verkeerde plaatsen. Maar er is enig licht dat God hun gegeven heeft. En het is niet verrassend, als je naar alle wereldreligies kijkt, dat ze weliswaar niet hebben wat behoud brengt, maar wel iets van hetzelfde licht hebben dat het christendom heeft. Ik bedoel, sommige van dezelfde ethische beginselen en zo zijn er ook, zelfs al verschillen de religies in veel belangrijke opzichten sterk van elkaar. Er zijn toch enkele overlappingspunten waar we moeten zeggen: kijk, daar hadden ze een beetje licht. En dat licht is dit licht, het ware licht dat ieder mens verlicht die in de wereld komt, en dat blijkbaar Jezus is. Dus nogmaals, we krijgen hier een theologische behandeling van het leven van Christus. We krijgen nog geen historische behandeling. Die komt na het einde van de proloog. Maar er zit hier iets diepgaands, iets dat waarschijnlijk een leven lang overdenking zal vergen. En zelfs dan zul je aan het eind waarschijnlijk zeggen: ik denk dat ik er een klein beetje van begin te begrijpen. Ik weet het niet zeker. Dat is in ieder geval mijn ervaring. Ik overdenk dit al meer dan vijftig jaar. En ik denk dat ik kan zeggen dat ik misschien zoiets als... er is een klein kiertje in de deur waar een beetje licht doorheen schijnt. Ik denk dat ik hier misschien een glimp van iets opvang, maar ik weet niet zeker of ik het ooit helder zal zien voordat ik naar de Heere ga. Maar Johannes, denk ik, geniet ervan om de meer mystieke kanten te geven die de andere evangeliën niet geven. De andere evangeliën interpreteren de informatie minder dan Johannes doet. We zijn nog niet klaar. We zijn halverwege de proloog, dus we komen terug op de andere helft.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Johannes 1:1-18
- Micha 5:2
- 1 Johannes 1:1-2
- 1 Johannes 5:11-12
- Openbaring 19:13
- Johannes 20:31
- Genesis 1:3
- Genesis 1:6-7
- 9.
- Psalmen 33:6
- Johannes 1:1
- 10.
- 11.
- 14.
- Psalmen 139:8-11
- Johannes 14:9
- 28.
- Kolossenzen 2:9
- Johannes 14:8
- Jesaja 9:6
- Johannes 1:2
- 3.
- Kolossenzen 1:15
- 16.
- Kolossenzen 1:16
- Johannes 1:4-5
- Psalmen 119:130
- Johannes 1:4
- 5.
- Johannes 1:5
- Johannes 1:6-8
- 15.
- Johannes 3:30
- Handelingen 19:2
- Johannes 1:15

- Johannes 1:9
- Handelingen 14:17
- Handelingen 17:30
- Handelingen 17:28
- Psalmen 19:2
- 4.
- Johannes 1:10
- Romeinen 6:23
- Romeinen 4:3
- Johannes 1:14
- Lukas 16:10
- Johannes 3:19
- 20.

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.